

Uimhir Lárionaid

71

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2011–2012

Eolaíocht: Teastas Singil (Modúlach)

Ábhair agus a mBainistíocht

Modúl 4

Ardsraith

[GSC42]

DÉ MÁIRT 28 FEABHRA 2012
9.30 am–10.15 am

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo. Freagair **gach ceann** de na **sé** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 45 an marc iomlán don pháipéar seo.

Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Cuirtear Bileog Sonraí, ina bhfuil Tábla Peiriadach na ndúl, ar fáil duit le húsáid.

Don Scrúdaitheoir amháin

Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	

Marc
Iomlán

1 Is féidir plaisteach nó gloine a úsáid le buidéal a dhéanamh.

© Digital Vision / Thinkstock

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

(a) Luaigh buntáiste **amháin** atá ag plaisteach ar ghloine le buidéal a dhéanamh.

_____ [1]

(b) Is féidir gloine a athchúrsáil. Luaigh **dhá** dhóigh a bhfuil comhairlí áitiúla ag spreagadh daoine le gloine a athchúrsáil.

1. _____

2. _____

_____ [2]

(c) Luaigh **dhá** fháth a bhfuil sé tábhachtach go ndéanfar ábhair a athchúrsáil.

1. _____

2. _____ [2]

(d) Baineann comhlachtaí áirithe úsáid as plaistigh in-bhithmhíllte le buidéal a dhéanamh.

(i) Mínigh ina iomláine cad é a chiallaíonn an téarma **in-bhithmhíllte**.

_____ [2]

(ii) Luaigh sampla **amháin** eile d'ábhar in-bhithmhíllte.

_____ [1]

(b) Cuir síos ar an dóigh a bhfaighfeá méarlorg ó dhromchla bán amhail tíl.

- an dóigh a gcuirtear an méarlorg ar an tíl
- an púdar a bhíonn in úsáid
- an dóigh a mbaintear farasbarr púdair ar shiúl
- an dóigh a mbaintear an méarlorg ón tíl

[4]

(c) Seachas méarloirg, luaigh **dhá** chineál eile d'fhianaise fhóiréinseach a bhailíonn eolaithe ag láthair na coire.

1. _____

2. _____ [2]

- 3 Is in aonaid a chuntaistear an méid alcóil atá i ndeoch. Tá aonad amháin alcóil, mar shampla, i leathphionta beorach nó i ngloine amháin fíona araon.

© Brand X Pictures / Thinkstock

© Ingram Publishing / Thinkstock

- (a) (i) Ólann duine 3 phionta beorach agus gloine **amháin** fíona. Ríomh an líon d'aonaid alcóil atá caite ag an duine sin.

_____ aonad [1]

- (ii) Ríomh an méadú a bheidh ann ar an alcól san fhuil mar gheall air seo má tá:

1 aonad alcóil = 20 mg alcóil in aghaidh 100 cm³ fola.

_____ mg alcóil in aghaidh 100 cm³ fola [1]

- (b) Mínigh ina iomláine cad chuige a mbeadh sé contúirteach carr a thiomáint i ndiaidh a bheith ag ól alcóil.

_____ [2]

- (c) Luaigh druga **amháin** eile a mbeadh éifeacht aige ar dhuine atá ag tiomáint cairr.

_____ [1]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

- 5 Is mar uisce **bog** a chuirtear síos ar uisce a dhéanann sobal go furasta le gallúnach. Is mar uisce **crua** a chuirtear síos ar uisce nach ndéanann sobal go furasta le gallúnach.

- (a) Rinne Sorcha fiosrúchán ar chruas cúig shampla d'uisce. Thaifead sí na torthaí sa tábla seo thíos.

Sampla	A	B	C	D	E
Airde an tsobail/cm	10.5	12.0	1.0	2.0	13.5

- (i) Cé acu sampla (**A**, **B**, **C**, **D** nó **E**) arb é an t-uisce is crua é?

Freagra _____ [1]

- (ii) Cuir síos ar an turgnamh a rinne Sorcha leis na torthaí seo a fháil.

Ba chóir go mbeadh na pointí seo a leanas sa fhreagra:

- an dóigh a mbeadh ball fearais amháin ar a laghad in úsáid aici.
- an dóigh a ndéanadh sí cinnte de gur triail chothrom a bheadh ann.

[3]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

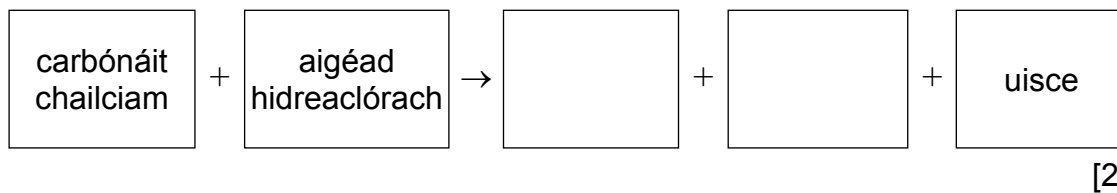
- (b) Is dhá cheimiceán iad **carbónáit chailciam** agus **hidrigincharbónáit chailciam** atá ina gcúis le huisce crua. Luaigh an **fhoirmle** atá ar gach ceann den dá chomhdhúil seo.

Is féidir go mbeidh an Bhileog Sonraí ina cuidiú agat.

Carbónáit chailciam _____

Hidrigincharbónáit chailciam _____ [2]

- (c) Comhlánaigh an chothromóid focal seo a leanas don imoibriú idir carbónáit chailciam agus aigéad hidreaclórach.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

6 Is samplaí **d'alcáin** iad própán agus deacán a fhaightear ó amhola.

(a) Tarraing an fhoirmle struchtúrach de phrópán (C_3H_8).

[1]

(b) (i) Is trí chnagadh deacáin a fhaightear eitéin. Comhlánaigh an chothromóid siombailí anseo thíos le haghaidh cnagadh deacáin ($C_{10}H_{22}$).

[2]

(ii) Tá dhá dhóigh ann le cnagadh a dhéanamh go tionsclaíoch. Baintear úsáid as teas i gceann amháin de na dóigheanna seo. Ainmnigh an dóigh eile.

_____ [1]

(iii) Mínigh cad chuige a bhfuil sé tábhachtach go ndéanfaí alcáin mhóra a chnagadh ina n-alcáin bheaga.

_____ [1]

Scrúdaitheoir Amháin

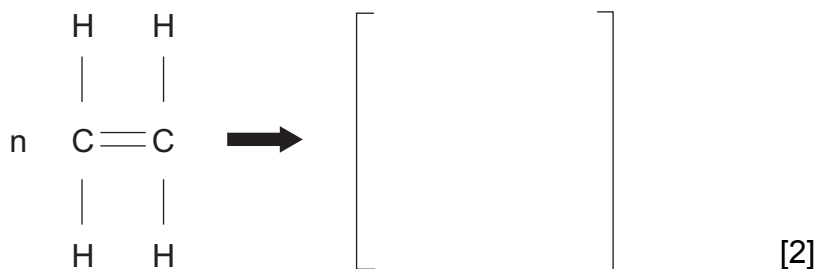
Marcanna Athmharc

(c) Is féidir eitéin a úsáid leis an pholaiméir polaitéin a dhéanamh. Is féidir polaitéin a úsáid le málaí plaistigh a dhéanamh.

(i) Mínigh cad é a chiallaíonn an téarma ‘polaiméir’.

 _____ [2]

(ii) Comhlánaigh an chothromóid le haghaidh polaiméiriú eitéine.

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.